

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/15/2015
Identifikačné číslo spisu:	1210201837
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1210201837.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ R. Y., bytom N., 2/ R. Y., bytom N., obaja zastúpení JUDr. Petrom Arendackým, advokátom so sídlom Železničiarska č. 13, Bratislava, proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Námestie slobody č. 6, P.O.Box 100, Bratislava, o zaplatenie 137 200 €, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 13 C 22/2010, o dovolaní W. B., bytom N., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2014 sp. zn. 8 Co 514/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 5. mája 2014 č. k. 13 C 22/2010-183 nepripustil pristúpenie vedľajšieho účastníka W. B. do konania na strane žalobcov. Súd po vyjadrení žalovanej o nesúhlase so vstupom do konania vedľajšieho účastníka, konštatoval, že tento nepreukázal právny záujem na vstupe do konania ako vedľajší účastník konania. Vychádzal zo zistenia, že W. B. sa síce domáhal nároku ako žalobca z rovnakého právneho titulu na súde prvej inštancie v konaní vedenom pod sp. zn. 50 C 22/2010, avšak toto konanie sa skončilo vydaním rozhodnutia, ktorým súd návrh zamietol. Z uvedeného vyvodil záver, že W. B. nebude rozhodnutím v predmetnom konaní hmotnoprávne dotknutý, a preto nie je daný právny záujem, aby procesne pomáhal strane, na ktorej miení v konaní vystupovať ako vedľajší účastník.

W. B. podal proti tomuto uzneseniu odvolanie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 30. septembra 2014 sp. zn. 8 Co 514/2014 potvrdil ako vecne správne uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 5. mája 2014 č. k. 13 C 22/2010-183.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal W. B. dovolanie s tým, že mu súdy odňali

možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (poznámka dovolacieho súdu: s účinnosťou od 1. januára 2015 § 237 ods. 1 O.s.p.; ďalej len „O.s.p.“) a nebol podaný návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. Podľa jeho názoru v zmysle vtedy platnej úpravy § 93 ods. 3 veta prvá O.s.p. nie je vlastný podnet vedľajšieho účastníka, ani výzva niektorého z účastníkov konania návrhom na rozhodovanie o prípustnosti vedľajšieho účastníctva, preto ak súdy rozhodovali, ide o vadu konania, pričom mu týmto postupom zároveň odňali možnosť konať pred súdom. Vedľajším účastníkom sa stal zo zákona v dôsledku jeho podnetu, pričom vtedajšia právna úprava nedáva súdu možnosť takéto účastníctvo zrušiť. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie.

4. Žalobcovia sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrili k predmetnému dovolaniu tak, že sa stotožňujú s obsahom podaného dovolania a navrhujú, aby mu dovolací súd vyhovel, pretože sú toho názoru, že právo na súdnu a inú právnu ochranu porušené bolo a v tejto súvislosti poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. mája 1994, sp. zn. I. ÚS 26/1994.

5. Žalovaná sa prostredníctvom svojho zástupcu vyjadrila k podanému dovolaniu v tom smere, že jeho obsahom je len opakovanie totožných námietok uvedených v odvolaní.

6. Dovolateľ po zaslaní vyjadrenia žalovanej k predmetnému dovolaniu uviedol, že nesúhlasí s jej tvrdením o opakovaní totožných argumentov uvedených v odvolaní. V podanom vyjadrení zrekapituloval priebeh konania pred správnymi orgánmi, ktorých konanie považuje za nezákonné. Upozornil na tú skutočnosť, že jeho právne postavenie sa v prípade úspechu žalobcov v konaní zmení už len tým, že sa bude môcť domáhať rovnakého zaobchádzania žalobou na obnovu konania.

7. Dovolanie bolo podané 25. novembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“, sp. zn. PL. ÚS 36/1995)].

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) dovolateľ, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

11. Dovolanie, ktorým je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, smeruje proti uzneseniu, ktorý nemá znaky uznesení, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 239 O.s.p. prípustné. Z uvedeného vyplýva, že predmetné dovolanie teda v zmysle § 239

O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

12. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

13. V dovolaní výslovne namietol existenciu vady uvedenej v § 237 písm. e/ O.s.p., t. j. že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný a ďalej existenciu vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., že mu súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom.

14. Dovolacia námietka o vade konania spočívajúcej v nedostatku návrhu na začatie konania, bola zjavne nedôvodná a nenáležitá. Vychádzajúc z odôvodnenia tejto vady je zrejmé, že dovolateľ uvedenú námietku odvodzuje od výkladu § 93 O.s.p. upravujúceho inštitút vedľajšieho účastníctva (podľa CSP terminologicky označená ako intervencia), pričom v tejto súvislosti uvádza, že tretia osoba sa stane vedľajším účastníkom (podľa CSP intervenient) konania ex lege - zo zákona, a to oznámením o vstupe do konania, pričom konajúci súd je oprávnený rozhodovať iba o prípustnosti vedľajšieho účastníctva na návrh, ktorý v danom prípade podaný nebol. Týmto postupom mu mala byť zároveň odňatá možnosť konať pred súdom. Vzhľadom na obsah predmetnej dovolacej námietky, dovolací súd konštatuje, že toto tvrdenie je možné subsumovať len pod dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p., pričom na vysvetlenie tohto záveru je potrebné uviesť nasledovné.

15. Konštantná judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho v súvislosti s vadou konania vyplývajúcou z § 237 písm. e/ O.s.p. uvádzala, že toto ustanovenie muselo byť interpretované v súvislosti s ustanovením § 79 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sa konanie zásadne začína na návrh. V konaní o dvojstranných právnych vzťahoch medzi žalobcom a žalovaným (t. j. v sporovom konaní) sa návrh označoval ako „žaloba“. Bez návrhu mohol súd začať konanie iba v prípadoch, v ktorých to ustanovil zákon. Nedostatok návrhu na začatie konania bol neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Pokiaľ súd zistil tento nedostatok v priebehu konania, konanie zastavil. Ak konanie prebehlo napriek nedostatku návrhu na jeho začatie, hoci ten bol potrebný, zakladala táto skutočnosť zmatečnosť celého konania a dovolací dôvod podľa § 237 písm. e/ O.s.p.

16. Od návrhu (žaloby) ako podmienky konania sa odlišovalo oznámenie o vstupe do konania ako vedľajšieho účastníka a následne na toto oznámenie viažuci s a nesúhlas jedného z účastníkov konania (alebo aj všetkých) s týmto vstupom vedľajšieho účastníka do konania. Oznámenie o vstupe a následne vyjadrenie prípadného nesúhlasu so vstupom do konania ako vedľajším účastníkom konania nebolo podmienkou konania, ale procesným právom účastníka konania (podľa CSP ako strany v konaní). S týmto prejavom vôle, ktorým bol vyjadrený nesúhlas so vstupom tretej osoby do konania ako vedľajšieho účastníka konania zákon priamo ani nepriamo nespájal účinok začatia konania. Prípadné aj chýbajúce, či nesprávne posúdenie prejavu vôle účastníka konania v tom smere, či chcel alebo nechcel vyjadriť súhlas so vstupom do konania tretej osoby ako vedľajšieho účastníka konania, sa nijako nedotýkalo vady vyplývajúcej z uvedeného ustanovenia, ktorého účelom bola možnosť odstrániť v dovolacom konaní zmatečnosť konania, v ktorom sa rozhodlo o právach a povinnostiach účastníkov bez toho, aby konanie vôbec začalo.

17. Pokiaľ ide o odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcom v predmetnej dovolacej námietke, je treba konštatovať, že vedľajší účastník vystupoval popri účastníkovi konania, na stranu ktorého sa pripojil. Predpokladom účasti vedľajšieho účastníka je to, že má právny záujem na výsledku konania, teda že jeho právne postavenie bolo ovplyvnené výsledkom predmetného konania. Ku vstupu tretej osoby do konania ako vedľajšieho účastníka mohlo dôjsť z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z hlavných účastníkov konania urobenú prostredníctvom súdu. Z uvedeného

vyplýva, že konanie o prípustnosti vedľajšieho účastníctva začínalo na návrh. Vedľajšie účastníctvo sa zakladalo vlastným vstupom vedľajšieho účastníka do konania - podaním, ktorým tretia osoba (či už z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu) oznámila súdu svoj vstup do sporového konania na strane niektorého z účastníkov ako vedľajší účastník; v žiadnom prípade tento vstup nezakladalo rozhodnutie súdu. Prípustnosťou vedľajšieho účastníctva v konaní sa súd zaoberal až po tom, čo niektorá zo sporových strán namietla neprípustnosť takeého postupu (k podobnému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 292/2012).

18. Za takýto návrh v zásade bolo potrebné považovať relevantnou formou vykonaný prejav vôle hlavných účastníkov konania alebo niektorého z nich, ktorým bol vyjadrený nesúhlas so vstupom tretej osoby ako vedľajšieho účastníka konania. Predmetom tejto časti konania bolo rozhodovanie o prípustnosti vedľajšieho účastníctva, teda posúdenie existencie právneho záujmu tretej osoby na výsledku konania. Zo znenia § 93 ods. 1 a 3 O.s.p. vyplývalo, že tretia osoba v podaní, ktorým oznámila svoj vstup do konania ako vedľajšieho účastníka, nebola povinná preukazovať svoj právny záujem na výsledku konania. Z toho dôvodu bolo potrebné, aby súd rozhodujúci o prípustnosti vedľajšieho účastníctva poskytol dostatočnú možnosť účastníkovi, ktorý namietal vstup tretej osoby do konania, uviesť svoje námietky proti takému procesnému postupu. Rovnako tak bolo potrebné tretej osobe poskytnúť dostatočný priestor na preukázanie svojho právneho záujmu na výsledku konania a tiež na to, aby mal možnosť sa vyjadriť k námietkam účastníka, ktorý nesúhlasil s jeho vstupom do konania (bližšie pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2013, sp. zn. IV. ÚS 4802/2012).

19. V predmetnom prípade dovolateľ podaním z 27. februára 2014 doručeným okresnému súdu na pojednávaní toho istého dňa vstúpil do konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 22/2010. Súd prvej inštancie okrem toho, že účastníci konania, resp. aj ich právni zástupcovia boli oboznámení s týmto podnetom tretej osoby na predmetnom pojednávaní, ktorého sa zúčastnili, doručil predmetné podanie žalobcom a žalovanej s výzvou, aby sa k predmetnému podaniu vyjadrili. Vyjadrenie žalovanej obsahovalo argumentáciu týkajúcu sa vedľajšieho účastníctva dovolateľa, z ktorej bolo zrejmé, že žalovaná vyjadrila nesúhlas so vstupom dovolateľa ako účastníka konania do konania, čím iniciovala konanie o prípustnosti vedľajšieho účastníctva dovolateľa. Následne bolo dovolateľovi doručené toto podanie žalovanej s výzvou, aby preukázal svoj právny záujem na výsledku konania. Dovolateľ proti predmetnému uzneseniu súdu prvej inštancie (č. l. 183) podal odvolanie 4. júna 2014, ktoré bolo účastníkom konania doručené na pojednávaní (10. júna 2014). Keďže sa k podanému odvolaniu účastníci konania nevyjadrili nebolo potrebné dovolateľovi prípadné vyjadrenia zasielať. Z uvedeného je zrejmé, že v posudzovanej veci bol postup súdu v súlade so zákonom a neboli ním porušené žiadne procesné práva dovolateľa.

20. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)], čo sa v danom prípade nepotvrdilo.

21. Z dôvodov uvedených vyššie (viď 8. až 19.) dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie dovolateľa, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinné do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritorneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

22. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

24. V časti výroku o trovách dovolacieho konania rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.